

FARSKÝ LIST

29. december 2025 – 4. január 2026, číslo 629

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Sociálno-politické otázky v perspektíve Ježišovho posolstva

Podstatnou črtou ohlasovania prorokov v Starom Zákone bola sociálna kritika.

Pranierovali všetky sociálne hriechy, ktoré sa objavili v národe. Kritika sociálnych hriechov nebola výsadou iba Izraelského ľudu, ale objavovala sa aj vo vládnucich vrstvách iných ľudí a okolitých národov.

Amos v prvej kapitole svojej knihy opisuje stratégiu Sýrie a vyjadruje negatívny posudok za to, že pri nájazde na Gallát boli po prvý raz použité bojové vozy s ostrohami (dnes sú to tanky). Tieto vozy robili výpady do masy a odtínali ľuďom nohy. Bolo to niečo strašné. Robili aj iné ukrutnosti: roztínali Ioná ťarchavých žien. Preto korunným biblickým argumentom teológie oslobodenia je odvolávanie sa na prorokov. Starý Zákon však má významnú výnimku. Blízky pád Izraela predvídala strašná nepriateľ Nabuchodonozor. Politická situácia si vyžadovala hneď sa postaviť proti Babylónii a hľadať spojenca niekde inde.

Tým silným spojencom by mohol byť Egypt. V Izraeli povstáva silná proegyptská strana, ktorá hľadá spojenca v Egypte a za tým cieľom vysielala posolstvo. Do tejto situácie Boh posielal národu Jeremiáša so šokujúcim posolstvom. Hovorí v mene Božom, že ich záchrana spočíva v poddaní sa babylónskemu kráľovi a prijatí okupácie. To mu „získalo“ povest' zradcu vlasti. Keby nie akejsi zvláštnej slabosti kráľa Sedekiáša, ktorý patril k proegyptskej strane, ale v hĺbke srdca mal bázeň pred Bohom, prorok by za to zaplatil životom.

Tento fakt poukazuje na to, že dejiny spásy sa nie raz rozchádzajú s dejinami národa. Kráčajú inými cestami. A vtedy Pán Boh žiada od svojho národa, aby zmenil postoje, ktoré vychádzajú z reality danej situácie a veril jemu.

Ale v Starom Zákone sa logika spásy prekrývala s logikou národného oslobodenia. Plody spásy boli prechovávané v rámci národných, vládných inštitúcií, ktoré tiež boli pozdvižené na úroveň biblických typov; postáv, ktoré majú veľa čo povedať a ktoré je treba dnes pretransformovať na duchovné skutočnosti stále prítomné v kresťanstve.

Normálne to všetko prebiehalo bez kolízií. Boli však prípady, keď sa cesty rozchádzali a vtedy Boh vyžadoval, aby národný záujem bol podriadený veci Božieho slova.

Je dôležité zdôrazniť ešte jeden bod.

Očakávaný Mesiáš mal črty toho, ktorý nastolí poriadok v sociálnej sfére. Ochráni utláčaných, zneváži tých, ktorí znevažujú právo, nastolí spravodlivosť.

Na pozadí toho nás veľmi zarazí, že Nový Zákon je veľmi neutrálny, čo sa týka sociálnej a politickej problematiky. Nesleduje cesty Izraelského myslenia; tie úplne vyhasli, akoby ich vôbec nebolo. Je to zarazajúce, keď si uvedomíme v akej sociálnej a politickej situácii sa nachádzal Izrael v časoch Ježiša Krista.

Podmanené národy sa veľmi rýchlo zmierovali s rímskou okupáciou, dokonca ju ľahko prijímali a akceptovali, pretože pax romana prinášal výhody, ktoré boli zrazu badateľné. Preto sa ľudia s týmto faktom rýchlo zmierili.

U Židov to tak nebolo, pretože mali veľmi mocne vžitý pocit národnej hrdosti, dôstojnosti ako ľudu vybraného Bohom – ľudu, ktorý nemôže byť nevoľníkom žiadneho národa na zemi, žiadneho pozemského vládcu. Preto okupácia zaťažovala Izrael viac než iné národy. Očakávali Mesiáša a dúfali, že aj pre neho bude najdôležitejšou politická otázka. Mesiáš bude musieť zaujať voči okupácii adekvátne stanovisko. Ba viac, stane sa národným vodcom, ktorý vyženie Rimanov. Najradikálnejšiu frakciu v tomto smere predstavovali Zelóti. Bola to dosť silná skupina, ktorá vyvolávala politické nepokoje, ktoré spôsobili pád židovského štátu v rokoch 66-70. Koncepcia Zelótov bola nasledujúca: čakáme na Mesiáša a robíme všetko pre to, aby nás nenašiel nepripravených. Bola to tajná vojenská organizácia. Vlastnila vlastné úkryty a zbrane. Mesiáš mal byť ich vodcom. Toto presvedčenie bolo také silné, že Ježiš musel utekať pred titulom Mesiáša, aby nespôsobil nedorozumenia. Používal iný titul, tajomnejší a dvojznačný: Syn Človeka. Tento titul tomu, kto žil Bibliou veľa hovoril. Naopak, tomu kto žil iba politikou, ten titul nehovoril nič.

Ježiš chodil v skrytosti. Ak sa stalo, že v čase jeho účinkovania niekto vyznal vieru v jeho mesiášskosť, zakaždým zdôraznil: nikomu o tom nehovor, pokiaľ Syn Človeka nevstane z mŕtvych. Pretože keď prejde smrťou, všetky klamstvá sa rozplynú a potom bude jasné, kto som.

Počas svojho trojročného účinkovania Ježiš pôsobil, hovoril, akoby táto problematika neexistovala, akoby podstata veci ležala niekde inde. Zaoberal sa vyhánaním diablov, liečením chorôb, ohlasovaním Evanjelia, ktoré nerobí narážky na politickú situáciu.

Je predsa jeden evanjeliový úryvok, ktorý na túto tému niečo hovorí. K Ježišovi prichádzajú s otázkou, či je treba platiť daň cisárovi (Mt 22,15-22).

Skupina Zelótov vtedy rozhodne hovorila „nie“, lebo to nie je to iba popretie prítomnej okupácie, ale tiež hriech proti Bohu. Je to hriech modloslužobníctva, pretože mince mali na sebe podobizne toho, ktorý nosil titul Boha. Naopak, farizeji ako viac umiernení, hovorili, že je treba prijať tento stav, pokiaľ nepríde Mesiáš a nerozrieši tento problém.

V tejto situácii prichádzajú k Ježišovi. Táto otázka je očividne dráždivá a preto vzali so sebou predstaviteľov skupiny Herodiánov. Boli presvedčení, že Ježiš si teraz znepriatelí ľud a stratí jeho sympatie, alebo bude zatknutý. Ježiš v tej chvíli prosí o mincu a pýta sa: „Čí je tento obraz a nápis?“ odpovedali mu: „Cisárov“. Ježiš im odpovedal: „Dávajte teda čo je cisárovo cisárovi, a čo je Božie, Bohu“ (pozri Mt 22,15-22).

Čo treba oddať Bohu? Tu je vlastne hlavný problém. Bohu patrí človek ako taký. Na minci je obraz cisára a na človeku obraz Boha. Je to výrazná narážka na prvú kapitolu Knihy Genezis. Konkrétne: človek ako taký patrí Bohu. Na toto vlastníctvo cisár nemá žiadne právo. Pokiaľ politická moc na toto vlastníctvo nesiahla, potiaľ je relatívne indiferentná.

Sv. Pavol vychádzajúc z vyššie spomenutého úryvku dáva komentár v 13. kapitole Listu Rimanom, kde hovorí, že všetka moc je daná od Boha. Legitímnu vládu treba poslúchať, komu daň – daň (Rim 13, 1 – 7).

S touto zásadou sa kresťanom v Rímskom impériu žilo oveľa ťažšie než v akomkoľvek inom totalitárnom systéme, pretože cisárska moc si nárokovala božskú hodnotu, moc nad

svedomím človeka. Koncom prvého storočia tieto nároky začali vystupovať v ostrejšej forme. Zásada, ktorú ohlasovali kresťania – človek ako taký patrí Bohu, a že Boh je nad cisárom – vyzerala hrozne. Preto sa začalo prenasledovanie cirkvi. To je najdôležitejšia príčina pre, ktorú bola cirkev prenasledovaná. Cirkev sa verne pridržala tejto zásady. Nedávala cisárovi to čo je Božie, aj za cenu vlastnej krvi.

V spomínanom evanjeliom úryvku Ježiš hovorí, že je druhoradou záležitosťou, akú ideológiu má dané politické zriadenie. Dôležité je to, čo v praxi vyžaduje od človeka. Ak siahla po Božom vlastníctve, ak sa usiluje znásilniť svedomie, vtedy kresťan hovorí: Som pripravený ísť aj na smrť.

Svetlo na túto záhadu vrhá ďalšia stať, zapísaná v Evanجليu sv. Lukáša: „Ktosi zo zástupu mu povedal: „Učiteľ, povedz môjmu bratovi, aby sa so mnou podelil o dedičstvo.“ (Lk 12, 13....). Situácia je typologická. Z jednej strany krivditeľ a z druhej strany ukrivdený. Ježiš je Mesiášom, o ktorom sv. Písmo hovorí, že má nastoliť spravodlivosť na zemi. Nový Zákon cituje túto vetu: „Hľa, môj služobník, ktorého som si vyvolil, môj miláčik, v ktorom mám zaľúbenie. Vložím na neho svojho Ducha a oznámí právo národom.“ (porov. Iz 42,1-4; cit Mt. 12,18 – 21). A teraz prichádza niekto s prosbou o nastolenie spravodlivosti. Vo svetle tohto proroctva je Ježišova odpoveď šokujúca: „Človeče, kto ma ustanovil za sudcu alebo rozdeľovača medzi vami?“ (Lk 12,14). Prečo dal Ježiš takúto odpoveď, prečo utiekol od problému? Neurobil to pre vlastnú výhodu. Obrátil sa na oboch s takou katechézou: Dávajte si pozor a chráňte sa každej chamtivosti. Ak niekto aj má hojnosť všetkého, jeho život nezávisí od jeho majetku.

To znamená, že Ježiš videl, že ten, ktorý zobral peniaze svojmu bratovi, urobil to preto, lebo veril, že život prichádza z peňazí, z hmotných dobier, že základom sú peniaze! Druhý, nebol o nič lepší, žiadal spravodlivosť, túžil dostať časť dedičstva, ktorá mu právom patrí, lebo veril v to isté. To je logika diabla...

Preto Ježiš dáva katechézu, ktorá poukazuje na koreň zla. Hovorí, že tým koreňom nie sú vonkajšie spoločenské štruktúry, tu či tam (všetky sú viac alebo menej nespravodlivé). Problém je v srdci človeka.

Kresťania sú jediní, ktorí o tom vedia. Lebo svet o tom nevie. Svet si myslí, že keď zmení štruktúry, zlo bude napravené. Ježiš je Vykupiteľ, tzn. že prišiel napraviť srdcia. Ježiš ako jediný na svete vedie pravdivú politiku, lebo lieči choré ľudské srdcia. V srdci sa vlastne rodia hriechy.

Ježiš kresťanom zveril tajomstvo, v čom spočíva tento problém. Posielam vás, aby ste túto moju politiku ďalej šírili. Aby ste sa nedali zatiahnuť do riešenia sporov, pretože ich nevyriešite. Predstavme si, že z nejakej rúry uniká smrtonosný plyn, ktorý zamaruje všetko dookola. To je obraz sveta. Ľudia hovoria: „Musíme to napraviť“. Snažia sa zachrániť postihnutých, liečia nakazených, atď. V tom zhone prichádza ktosi, kto nezachraňuje. Volajú na neho: „Hej, ty, pomôž nám, odnášaj chorých spolu s nami“. On však nereaguje na túto výzvu. Jeho cieľom je zapchať prasklinu, chce eliminovať zdroj ohrozenia. Ináč by bolo treba zachraňovať chorých až do konca sveta. Kresťan je ten, koho Ježiš poveril poslaním zaplátania tej diery a tomuto poslaniu sa nesmie spreneveriť.

Zdá sa, že sa cirkev začína čoraz viac angažovať v sporoch medzi dvoma bratmi. Začína zabúdať na to, čo je podstatné.

Našou úlohou je liečiť choré ľudské srdcia.
Ak toto neurobíš, nič si neurobil.

Kresťanstvo je účinné v tomto poslaní, v tejto politike. Ak zaniklo otroctvo, tak sa to stalo vďaka kresťanstvu.

Tam, kde sa pán stal kresťanom a časť jeho otrokov tiež, tam – ako hovorí sv. Pavol – v Kristovi niet pána a niet otroka. Otrokom apoštol hovorí: Si vyvoleným Krista. Všetko sa vyrovnalo.

Tam sa fakticky zrodili iné sociálne relácie, hoci navonok ďalej panovalo otrokárske

zriadenie. Kresťanstvo však v mnohých rovinách začalo oslabovať tento otrokársky systém, ktorý napokon prestal existovať zvnútra. Otroctvo bolo uzdravené vo svojom žriedle, z ktorého vyvieralo, to znamená v srdciach kresťanov. Presnejšie povedané, v srdciach Rimanov, obrátených na kresťanstvo.

	Čičava	Komárany	Merník
Po	<i>Sväté deti, ktoré dal Herodes povraždiť v Betleheme</i>		
29.12.	16.30 +Marta (r.Tkáčová)	18.00 +Michal (r.Kovčová)	
Út	<i>Svätá mučenica Anýzia</i>		
30.12.			
St	<i>Prepodobná matka Melánia Rímska</i>		
31.12.			
Št	Obrezanie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista		Prikázaný sviatok
1.1.	<i>Pamiatka svätého Bazila Veľkého, arcibiskupa kapadóckej Cézarei</i>		Myrovanie
	10.30 *za farnosť	12.00	Štátny sviatok
Pi	<i>Predprazdenstvo Osvietenia; svätý otec Silvester, rímsky pápež</i>		Voľnica
2.1.	18.00 +Ján, Júlia, Ján, Jozef (r.Kožiková)		
So	<i>Predprazdenstvo Osvietenia; svätý prorok Malachiáš</i>		
3.1.	16.30 +Ján (r.Švarná) +panychýda		18.00 +Ján (r.Pavučková)
Ne	Nedeľa pred Osvietením		
4.1.	<i>Zbor svätých sedemdesiatich apoštolov</i>		
	9.15 *za farnosť	11.00	7.30

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete